

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 68. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849789546432/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

ud forleden hos Wulffs som en ung fyrstinde, hvem alle bragte deres hylding.« Ikke da, men en del år efter, fortalte jeg ham årsagen til denne hylding. Inden jeg hin aften tog bort, bad fru Wulff mig på det indstændigste at komme og spise hos dem næste midtdag. Forblømmet slog hun på det passerede og sluttede med at sige: »Jeg lover Dem, at De aldrig mere skal træffe sammen med denne dame hos os,« og forsikrede mig, at alle havde takket hende og Wulff, fordi de havde givet dem lejlighed til at gøre mit bekendtskab. Men forunderligt går det ofte til i verden. Samme dame, der hin aften stødtes over at være i selskab med en lille beskeden pige, har senere ofte gjort sig al umage for at komme i nærmere berøring med mig, naturligvis uden nytte. [At det var min stilling ved teatret, der stødte hende, kan jeg næppe tro; thi samme dame stod selv i et meget bekendt og intimt forhold til en af vore skuespillere. Så det kan ikke have været standen, der stødte hende, så meget mindre som hendes egen fader engang havde hørt til samme stand.]

I dette hus kom jeg nu ideligt, både i de små og store selskaber, og det kunne ikke være uden indflydelse på min selskabelige dannelse at komme i berøring med så mange og så forskellige mennesker, som her forsamledes. Iblant de mange fester, som jeg her deltog i, havde man også, nogle år senere, i julen arrangeret en, hvor vi skulle spille komedie. Der blev givet Holbergs »Julestue« og et lille fransk stykke, som Heiberg havde oversat for teatret, og hvori han her hos Wulffs selv udførte en hovedrolle. Stykkerne blev spillede af husets omgangsvenner, herrer og damer. Blandt dem, som deltog deri, var jeg den eneste, hvis fag det var at udøve skuespilkunsten; og jeg var – uden al påtagen beskedenhed – den sletteste af dem alle; og det var ikke så forunderligt. Det er en egen uhyggelig følelse at lege med det, som man er vant til at betragte med største alvor. Men for at denne alvor kan indtræde, må der først og fornemmelig være en uoverstigelig kløft imellem publikum og skuespilleren; det er den, som lamperækken tilvejebringer på et teater; den adskiller disse to verdener, den virkelige og den ideale, og det er derfor ret betegnende, at medens den ideale stråler i fuld belysning, holdes den virkelige i dunkelhed under fremstillingen og træder således i skygge for hin. I den private komedie er begge lige meget oplyste, og det mystiske,

som der altid er ved et samlet, ubekendt publikum, er tilintetgjort, og hermed er illusionen forstyrret. Jeg har derfor aldrig kunnet fatte muligheden af at give løsrevne scener tilbedste for venner og bekendte; slige private optrin har altid været mig imod og forekommet mig uværdige – ja, jeg går så vidt at påstå, at det aldrig vil falde en virkelig kunstner med følelse for sin personlige værdighed ind at nedlade sig til dette lefleri, der røber både mangel på blufærdighed og ringeagt for den kunst, hvis udøvelse man har gjort til et alvorligt studium. Min pinlige følelse hin aften var mig derfor en lærdom, som gjorde, at jeg aldrig oftere deltog i slige lege. [Den hele festlighed denne aften var forresten pragtfuld og yderst elegant indrettet. Forsamlingen bestod af alt, hvad der havde nogen anseelse i selskabslivet. Vært og værtinde viste mig en opmærksomhed, der gjorde, at det øvrige selskab fulgte deres eksempel, og hvor meget jeg end af en naturlig beskedenhedsfølelse holdt mig tilbage, da jeg helst ville have været en tavs og ubemærket tilskuende ved den hele fest, så drog man mig dog bestandigt ind i centrum af kredsen. Wulff omtalte mange år efter denne fest og sagde da: »De står altid for mig hin aften i Deres hvide klare kjole om den tynde, slanke figur; De var så bleg, men netop denne bleghed stak forunderligt af mod de andres blussende kinder.« Dette har jeg vist hørt ham sige hundrede gange i årenes løb.]

Kontrasten mellem disse omgangsvener og mit uhyggelige hjem trådte på en skærende måde frem for mig, når jeg trådte ind i vor dagligstue, og overgangen forøgede min melankoli, der nu var større end nogensinde. De ulyksalige scener mellem mine forældre tiltog snarere end aftog. Mit forhold til Herman trykkede mig mere og mere, jo ældre jeg blev. At jeg kom i berøring med så mange mennesker, gjorde ham mistroisk og skinsyg i altid højere grad. Han bebrejdede mig, at jeg intet havde tilovers for ham, at jeg aldrig blev glad, når han kom, og han forlod mig som oftest usigelig bedrøvet. Når han gik, og jeg da, som engang var skik, skulle følge ham ud, havde vi her afskedsscener, som jeg endnu med gysen genkalder i min erindring. Grædende styrrede han for det meste bort, og grædende gik jeg ind og satte mig i mit triste hul, hvor jeg hundrede gange om dagen ønskede mig daden. Jeg faldt nu hen i en sådan sløvhed og ligegyldighed, at